

Onderstaande levensbeschrijving komt uit het boek: 'Zonen en dochters met een missie - Een boek over missionarissen uit Boekel en Venhorst', door Jan Meulemeesters c.s. (100 pagina's A4)
Uitgave: 2002, Heemkundekring & Missiecomité Boekel-Venhorst.

Pionier met verteltalent

Nol de Leest was een pionier in Congo, een adviseur van andere missionarissen en bovenal een boeiend verteller.

Arnold de Leest werd geboren op 4 december 1895. Zijn vader was Martinus de Leest (1867-1910) en zijn moeder, Anna Maria Versteegde (1861-1942). Over zijn geboortedatum zei hij later: "Mijn moeder wilde me voor Sinterklaas bewaren, maar ze kon het net niet volhouden."

Hij kon boeiend vertellen over zijn jeugd: "Ik heb nog de twee lindeboompjes zien planten voor het raadhuis op 28 augustus 1898, de dag van de kroning van koningin Wilhelmina. Ik zat op de muziek van de trekharmonica van mijn vader mee heen en weer te wiegelen. Plotseling kwamen er uit een huifkar waarop een oranje huis stond, zes mannen met een geweer gesprongen die in de lucht schoten. Mijn vader kon me nog net grijpen, voor ik van schrik op de grond viel.

In die tijd kregen we op zondag een cent. Dan konden we gaan 'skrepke' steken. Iemand gooide zijn cent en wie daar het dichtst bij gooide, kreeg die cent. Of steentje duppen: met een schuts (knikker) gooide je op een cent; als door de klap de andere kant boven kwam liggen, had je de cent verdiend. We gingen naar Wanroy-kermis, want op Boekel-kermis mocht je niet dansen; dan ging je naar de hel of tenminste naar het vagevuur."

Arnold besluit subiet missionaris te worden na het lezen

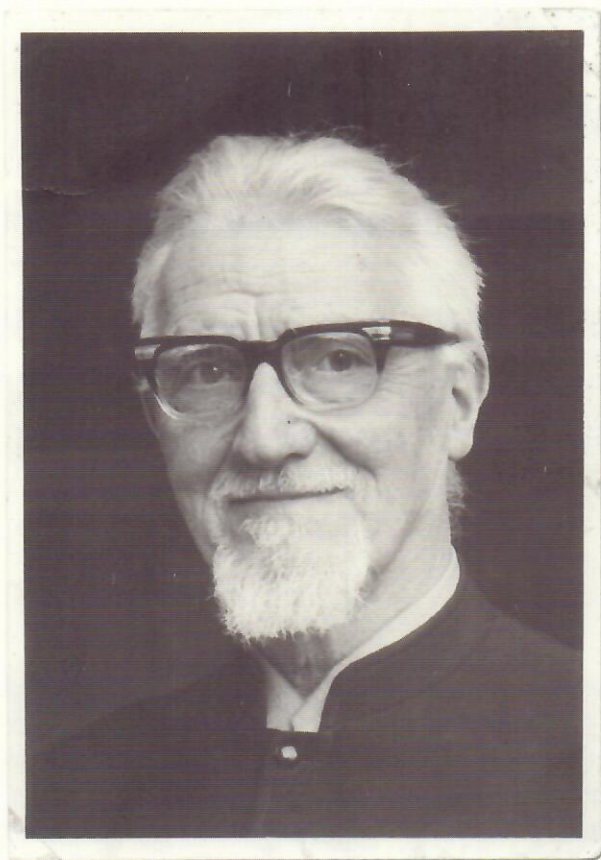
van een missieblaadje. Na het juvenaat in Bergen op Zoom en het noviciaat in Asten wordt hij op 31 maart 1923 in Liesbosch priester gewijd. Hij volgt een medische cursus in Brussel.

Op 18 maart 1924 vertrekt hij per boot vanuit Antwerpen naar Congo, naar Avakubi, in het Oosten. Hij leert er het Swahili, de taal verspreid door de slavenjagers van Zanzibar, en stamtalen. "Maar als ik met mijn dragers zo'n zes uur per dag wandelde naar een volgende missie, dacht ik in plat Boekels. Ik heb daar een steenoven gebouwd, voor een stenen kerk. Later heb ik voor de negers huisjes van steen gebouwd, maar daar kwam toch hun eigen hutje achter, omdat ze dat stenen huis te koud vonden 's nachts." Hij schrijft spannende verhalen naar het juvenaat in Bergen op Zoom over jacht op wild (voor eten voor zijn zwartjes en dragers), over medicijnmannen en pygmeeën. Hij staat dan al bekend als een wonderdokter, (Mupe Enori) die een pygmeeënhoofdman,

die door een olifant verwond was, van de dood heeft gered. Ook haalt hij zijn neus niet op voor de *ulcus phagadonorum*, de vleesetende zweer, die er zo vreselijk uit ziet en stinkt.

Na zes jaar is hij zo door malaria toegetakeld, dat de dokter hem naar Europa stuurt. Hij gebruikt die tijd om een medische cursus van Memisa te volgen en volkenkunde in Wenen te studeren. In 1931 keert hij terug naar Avakubi, waar hij in 1933 overste wordt. In datzelfde jaar bezoekt koning Leopold II de missie en pater de Leest wordt koninklijk onderscheiden. Hij wil er een foto van maken, maar het toestel weigert. Samen met koningin Astrid (die hem verzekert: wij zijn ook maar gewone mensen) repareert hij het fototoestel.

In 1937 sticht hij een nieuwe missie in Wambe. In 1938 is hij terug in Wenen om weer volkenkunde te studeren. "Vlak voor de oorlog dronk ik met een Duitser een pot bier, en die zei: 'Als je nog terug wilt naar de Congo, vertrek dan onmiddellijk.' In Congo luisterde ik bij toeval een

Pater Arnold de Leest

gesprek af van vijf Duitsers, die de overname van Congo planden. Ik heb er nog een ridderorde aan overgehouden. Eén van de vier, die ik van de Belgische staat heb gekregen."

In 1940 wordt hij directeur van een opleidingschool voor verplegers in Stanleyville. "Ik heb Loemoemba nog les gegeven, de latere premier. Toen leek hij al van de duivel bezeten. Hij was een goede leerling. Hij heeft bij ons talen geleerd, sprak goed Frans."

In 1949 is hij weer in Boekel. Neef Tiny de Leest herinnert hem vooral van die vakanties. "Met zijn broer Martien en een filmprojector fietste hij dan de buurten af met een film over Congo, de pygmeeën en andere stammen. In de pauze gingen zij met de pet rond voor de

missie en daarna kwamen de flessen op de proppen en werd het ene sterke verhaal na het andere verteld."

Als hij in 1957 in Boekel is, klaagt hij over vermoeidheid en over de politieke onrust in Congo. In 1963 is hij weer terug en viert zijn veertigjarig priesterfeest. Hij wordt door prins Knillis Knol I tot 'ridder in de Zilveren Knol' geslagen en krijgt van het missiecomité een Volkswagen, die de achtenzestigjarige zelf naar Congo rijdt, 8000 km over bijzonder slechte wegen. Ondanks druk van de minister van Volksgezondheid (een ex-leerling) wil hij niet langer 'half werk' leveren aan de medische school en hij wordt pastoor in Banalia aan de Iteri-rivier. Daar wordt hij door rebellen gevangen gezet en gemarteld. De Leest: "Bij de gevechten zijn

zesentwintig paters en broeders en veertien zusters vermoord. Ikzelf kwam in 1964 in de gevangenis. Een christelijke Loemoembist heeft ons er door gesleept. Op 16 november vluchtten de Loemoembisten als hazen voor de blanke huurling Hoare, die zei: 'Pater, u bent vrij.' Ik werd op een vliegtuig gezet. Ik kon niet slapen na al die gruweldaden die ik gezien had. Een vrouw tegenover me vertelde dat ze haar man en haar kind voor haar ogen had zien verdrinken. Van de piloot in het vliegtuig hoorde ik van het verschrikkelijke einde van Loemoemba. Hij had een sikkebaardje, net als ik. Dat hebben de soldaten uitgeplukt. Zijn bril werd afgerukt en de glazen verbrijzeld. Daarvan werd een brouwseltje gemaakt met palmolie. Daarover lieten ze hem urineren. Dat moest hij opdrinken. Ze zeggen dat Tsjombe, de premier van Katanga, Loemoemba heeft vermoord, maar in feite was hij al dood, toen hij aankwam. Ik kwam met de trein in Uden aan en dacht, wat nu? Het Boekelse Missiecomité wachtte me op en bood me een plaatsje aan in het bejaardenhuis. Ik heb het hier heel goed, samen met mijn papegaai. Een verschrikkelijk aanhankelijk beestje, dat me al aan het begin van de gang hoort aankomen en dan roept hij in het swahili: Pater Nol, kom je er aan?" Hij schrijft een boek over Congo: 'Blakende Oogst' en talloze verhalen in 'Uit onze Knollentuin'. Op 13 december 1993 overlijdt hij, tweeënnegentig jaar oud.